

**Op naar meer opleidingen
in de restauratiesector!**

Ulrike Masson, projectmedewerker Erfgoedacademie vzw

Waar kun je in West-Vlaanderen terecht voor opleidingen rond restauratiewerken en -technieken? Wie zijn de aanbieders? Wat zijn de lacunes in het aanbod? Wat staat er nog in de steigers...?

De vzw Erfgoedacademie werd eind 2013 opgericht door **Vives**, de **Vlaamse Confederatie Bouw (VCB)** en de **Organisatie van Raadgevende Ingenieurs (ORI)**. Het Vlaams agentschap Onroerend Erfgoed subsidieert.

De Erfgoedacademie onderzocht in 2014-15 het profiel, de competenties van en de opleidingen voor restauratievakmannen en werf- en projectleiders in restauratie. Hieruit kwamen enkele vaststellingen over onder meer de tekortkomingen in het opleidingsveld. Sinds 2016 werkt de Erfgoedacademie aan het wegwerken van deze lacunes.

Resultaten onderzoek

Restauratievakmannen hebben meestal een achtergrond in een technische- of beroepsopleiding bouw of hout. Na deze opleidingen is de kennis van restauratie erg beperkt. Slechts 1 middelbare school in Vlaanderen biedt een richting 7de jaar beroeps 'Restauratie' aan: **VTI Brugge**.

Als we verder kijken naar de bestaande

vakopleidingen voor volwassenen, dan is het aanbod divers als het om basistechnieken en specialisaties in (ver)nieuwbouw gaat. Slechts 1 opleidingscentrum in Vlaanderen (**Eucora vzw**, zie pagina XX) leert nog ambachtelijke restauratietechnieken aan. Hier merken ze jaar na jaar een dalende belangstelling in de opleidingen, o.a. omdat er in het wettelijk kader (erkenningen) geen stimulansen zijn die opleidingen aanmoedigen.

Bekijken we de lacunes, dan valt het op dat er voor enkele **technieken** geen opleidingen bestaan. We kunnen dus vaststellen dat de opleiding van nieuwe werkkrachten voornamelijk op de werf gebeurt door een 'leermeester'.

Jonge werf- en projectleiders hebben vaak een vooropleiding Professionele Bachelor Bouw of Industrieel Ingenieur Bouwkunde achter de rug. Wanneer zij in het werkveld komen, blijkt dat zij weinig kennis hebben van restauratie en monumentenzorg, omdat er in de vooropleidingen geen of te weinig aandacht aan dit onderwerp besteed wordt.

Daarnaast trekken bestaande vervolgoopleidingen in Monumentenzorg weinig bouwkundige profielen aan, omdat ze teveel gericht zijn op kunsthistorici en architecten en omdat ze vrij duur en erg tijdsintensief zijn.

Concrete acties in West-Vlaanderen

Er wordt samen met de opleidingscentra bekeken hoe bestaande vakopleidingen beter kunnen voldoen aan de vraag van de vakman en welke nieuwe opleidingen er kunnen worden ingericht. Samen met Eucora wordt ingezet op het (her) ontwikkelen van winteropleidingen in functie van de vraag van aannemers. De Erfgoedacademie maakt het opleidingsaanbod bekend bij haar brede netwerk in Vlaanderen.

De VCB en de Erfgoedacademie pleitten al in 2016 voor het invoeren van duaal leren in het beroepsonderwijs. Dit idee werd aanvankelijk niet warm onthaald bij de Vlaamse Overheid. Na veel lobbywerk kan het duaal leren vanaf 2018-19 toch proefdraaien in het **VTI Brugge**.

De Erfgoedacademie stimuleert en ondersteunt de opleidingen Bouw(kunde) om restauratie meer aanbod te laten komen in het bestaande lesprogramma

door bijkomende (keuze)vakken te organiseren, sprekers uit te nodigen en werfbezoeken te organiseren en stages in de sector te stimuleren. En we zorgen er ook voor dat vervolgtrajecten in Monumentenzorg aantrekkelijker worden voor professionelen in de aannemerij.

Zo wordt sinds dit academiejaar in de opleiding Prof. Bachelor Bouw bij de **Hogeschool Vives** een volledig vak gewijd aan **restauratie** in het 3de jaar, waarin een werfbezoek wordt gepland en sprekers worden uitgenodigd. Studenten worden zo meer gestimuleerd om te kiezen voor deze sector. Sinds de samenwerking met de Erfgoedacademie kiezen ongeveer dubbel zoveel studenten voor stages en bachelorproeven in de restauratiesector (van 5 naar 10%).

Howest past zijn postgraduaat Renovatie en Monumentenzorg meer aan om beter samengestelde en korter lopende modules te kunnen aanbieden.

Onroerend Erfgoed kennisplatform en steunpunt

De Erfgoedacademie wil haar werking in de komende jaren uitbreiden door een groot

kennisplatform uit te bouwen voor iedereen die met Onroerend Erfgoed in aanraking komt. Verder willen we ook een dienstverlening opzetten voor eigenaars en beheerders van gebouwen met erfgoedwaarde, omdat zij vaak nog onvoldoende begeleiding vinden om tot een kwalitatieve restauratie te kunnen overgaan.

Opleidingen - Waar in West-Vlaanderen?

Opleiding tot restauratievakman in secundair onderwijs:

- VTI Brugge (7de jaar specialisatie restauratie en restauratie meubelen, vanaf 2018 ook restauratie in duaal leren)

Omscholing of verder specialiseren in diverse restauratietechnieken:

- Eucora Brugge
- Diverse opleidingscentra naargelang specialisatie (overzicht op erfgoedacademie.be)

Opleiding tot werfleider/projectleider restauratie in hoger onderwijs:

- KAHO Vives Oostende – Professionele bachelor bouw
- KULeuven campus Brugge– Industrieel ingenieur Bouwkunde

Verder specialiseren voor werf- en projectleiders (hoger onderwijs):

- Howest campus Brugge- Postgraduaat Renovatietechnieken en Monumentenzorg (modulair)